

М. В. Волосяк,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної політики та безпеки,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
ORCID ID: 0000-0002-0612-6988

І. В. Сіренко,
к. е. н., доцент, завідувач кафедри менеджменту,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
ORCID ID: 0000-0003-2947-4632

DOI: 10.32702/2306-6806.2021.6.105

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

M. Volosiuk,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Economic Policy and Safety, Admiral Makarov National University of Shipbuilding

I. Sirenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Director of the Department of Management,
Admiral Makarov National University of Shipbuilding

ECONOMIC SECURITY OF THE TERRITORIAL COMMUNITY IN THE SYSTEM OF PROVIDING ITS SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Встановлено, що більшість досліджень, присвячених проблематиці забезпечення економічної безпеки, стосуються державного та регіонального рівнів. На другому етапі реформи децентралізації в Україні необхідні ґрунтовні наукові розвідки і перспективні пропозиції щодо забезпечення економічної безпеки на рівні територіальних громад. У статті обґрунтовано вибір складових системи безпеки рівня територіальної громади: економічної, інформаційної, соціальної та екологічної. Усі вони перебувають у щільній взаємодії та спричиняють істотний вплив одна на одну. Але базовою є економічна безпека територіальної громади, якій надано авторське визначення та запропоновано розглядати у сукупності складових: ресурсно-фінансової, бюджетної, кадрової та інвестиційно-інноваційної. На основі аналізу концептуальних підходів та специфіки життєдіяльності територіальної громади, охарактеризовано кожен складову економічної безпеки.

У досягненні Україною Цілі сталого розвитку 11 — Сталий розвиток міст і громад — до 2030 року важливу роль відіграє забезпечення економічної безпеки. Це вимагає стратегування місцевого розвитку із формуванням та реалізацією концепції економічної безпеки територіальної громади. Нами запропоновано модель інтегрування економічної безпеки територіальної громади в систему забезпечення її сталого розвитку. Вважаємо, що органи місцевого самоврядування мають приймати та реалізувати управлінські рішення за схемою "ціль сталого розвитку — стратегічний напрям — рівень економічної безпеки", систематично проводячи моніторинг результативності їх виконання. Запропоновано органам місцевого самоврядування алгоритм дій запровадження Концепції економічної безпеки територіальної громади.

It is established that most of the studies devoted to the issue of economic security concern the state and regional levels. The second stage of the decentralization reform in Ukraine requires solid scientific research and promising proposals to ensure economic security at the level of territorial communities. The article substantiates the choice of components of the security system at the level of the territorial community: economic, informational, social and environmental. All of them are in close interaction and cause significant influence on each other. But the basic is the economic security of the territorial community, which is given the author's definition: the state of the level of viability of the territorial community, which simultaneously guarantees the mission and objectives of its operation, sustainability and protection from internal and external risks. In this case, the definition of "economic security of the territorial community" should be considered in combination with the formation of a specific system in each community, as territorial communities have specific differences due to the close connection of socio-economic relations with the natural environment. Based on the analysis of conceptual approaches and the specifics of the life of the territorial community, each component of economic security is characterized.

In achieving Ukraine's Sustainable Development Goal 11 — Sustainable development of cities and communities — by 2030, ensuring economic security plays an important role. This requires the strategizing of local development with the formation and implementation of the concept of economic security of the territorial community. We have proposed a model for integrating the economic security of a territorial community into the system for ensuring its sustainable development. We believe that local governments should make and implement managerial decisions according to the

scheme "sustainable development goal — strategic direction — level of economic security", systematically monitoring the effectiveness of their implementation. An algorithm of actions for the introduction of the Concept of economic security of a territorial community has been proposed to the local self-government bodies.

Ключові слова: економічна безпека, територіальна громада, Цілі сталого розвитку, сталий розвиток, Концепція економічної безпеки громади.

Key words: economic security, territorial community, Sustainable development goals, sustainable development, Concept of community economic security.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Проблема економічної безпеки отримала визнання на державному рівні в Законі України "Про Національну безпеку України" [1], згідно з яким "економічна безпека" входить до складу "національної безпеки України", а державна політика у сфері національної безпеки спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо [1]. При цьому саме забезпечення економічної безпеки є основою суверенітету, конкурентоспроможності, обороноздатності країни тощо. Звідси — все більшої актуальності набуває один з основних пріоритетів національних інтересів України та забезпечення національної безпеки — сталий розвиток національної економіки та її інтеграція в європейський економічний простір [2].

Проблеми забезпечення економічної безпеки у свою чергу, зумовлюють актуальність створення інститутів та механізмів її забезпечення на різних рівнях. У Стратегії національної безпеки України [2] чітко зазначено, що Україна має завершити процес децентралізації і сформувати спроможні об'єднані територіальні громади [2], що є одним з основних напрямів зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки.

Ми у цьому дослідженні зосередимо увагу на питаннях забезпечення економічної безпеки на рівні територіальних громад. Варто зазначити, що, оскільки об'єднаних територіальних громад до 2016 року в Україні не існувало, то немає реального досвіду, яким чином забезпечувати економічну безпеку громади, але досвід роботи у сфері економічної безпеки держави та регіонів можна та варто використати.

У подальшому дослідженні ми поділяємо точку зору, що "територіальну громаду" необхідно розглядати як елемент глобальної економічної системи зі стійкими соціально-економічними зв'язками, системою органів місцевого самоврядування, які їх регулюють, та участю громадських інститутів у формуванні та реалізації публічних рішень [3].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Різноманітні аспекти економічної безпеки досліджували І. Бабець, Н. Бак, Р. Білик, С. Бугіль, О. Дічек, В. Іванишин, В. Залізко, А. Мельник, А. Мокій, Д. Позвун, І. Тимечко та інші вчені. Більшість досліджень із забезпечення економічної безпеки присвячено вивченню її національного та регіонального рівнів.

Економічну безпеку традиційно визначають як найважливішу якісну характеристику економічної системи держави, яка означає її здатність підтримувати нормальні умови життєдіяльності населення, стійке забезпечення ресурсами для розвитку галузей господарства, та послідовну реалізацію національних інтересів. Крім того, економічна безпека як система інструментів і механізмів інституційної взаємодії, має здатність запобігати загрозам або мінімізувати їх вплив на економіку в цілому та на її частини — галузі, регіони, підприємства [4, с. 26].

Під економічною безпекою регіону розуміється насамперед здатність регіональної влади забезпечити конкурентоздатність, стабільність, стійкість, поступальність розвитку економіки території, органічно інтегрованої в економіку країни, як відносно самостійної структури. В основі економічної безпеки регіону як категорії відображаються рег-

іональні інтереси і необхідність їхнього захисту від різноманітних внутрішніх і зовнішніх загроз при дотриманні балансу із загальнонаціональними інтересами [5, с. 94].

В умовах другого етапу реформи децентралізації постає необхідність переглянути систему рівнів економічної безпеки та зосередити увагу на питаннях забезпечення економічної безпеки саме на рівні територіальних громад.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є визначення місця економічної безпеки територіальної громади в системі забезпечення її сталого розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Під час дослідження проблеми забезпечення безпеки територіальних громад, варто визначитися щодо її складових, оскільки система безпеки територіальної громади має орієнтуватися на сталість, самодостатність, здатність до саморозвитку та прогресу.

Науковці виділяють досить багато складових безпеки, проте ми погоджуємося з Н.А. Бак [6] щодо того, що неможливо розглядати грошово-кредитну, валютно-банківську, фондову, митно-тарифну, інфляційну, інформаційну, терористичну складові безпеки в структурі безпеки територіальної громади. Отже, до системи безпеки рівня територіальної громади можуть бути віднесені лише наступні складові: економічна; інформаційна; екологічна; соціальна (рис. 1).

Складові безпеки територіальної громади перебувають у щільній взаємодії, спричиняють істотний вплив одна на одну, так як і система безпеки територіальної громади в цілому взаємодіє із зовнішнім середовищем і впливає на забезпечення її сталого розвитку.

В економічній літературі немає єдиного підходу щодо визначення терміну "економічна безпека територіальної громади", принципів, які визначають її сутність, що є основними факторами і критеріями безпеки тощо.

У науковій праці В.Д. Залізко [7] визначено та обгрунтовано сутність і структуру економічної безпеки сільських територій в системі забезпечення економічної безпеки країни, підкреслено, що сутність економічної безпеки сільських (міських) територій полягає в оцінюванні ефективності соціо-еколого-економіко-правових складових систем господарювання, здатності до прогнозування можливих наслідків від їх функціонування в межах конкретних територій, у вмінні протистояти як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам і створенні умов для сталого соціально-економічного розвитку відповідних територій [7, с. 55—56].

Р.Р. Білик [8] визначає сутність "економічної безпеки на рівні територіальної громади", виходячи з наявності загроз функціонуванню та розвитку громад (зокрема, й інституційні "пастки"), які потребують ґрунтовного вивчення з подальшим їх усуненням [8].

Сьогодні, на нашу думку, усі наукові підходи до визначення сутності терміну "економічна безпека територіальних громад" зводяться до двох напрямів: економічного [6—11] і політичного [12; 13].

Пропонуємо розглядати економічну безпеку територіальної громади як такий стан рівня життєздатності територіальної громади, що одночасно гарантує виконання місії і цілей її функціонування, сталість розвитку та забезпечення захищеності від внутрішніх і зовнішніх

ризиків. При цьому дефініція "економічна безпека територіальної громади" повинна розглядатися в сукупності складових (рис. 1) з утворенням конкретної системи в кожній громаді, оскільки територіальні громади мають специфічні відмінності, які обумовлені тісним зв'язком соціально-економічних відносин із природним середовищем зазначеної території.

Крім цього, посилена увага науковців до складових економічної безпеки територіальних громад: фінансової та бюджетної.

Під фінансовою складовою комплексного поняття "економічна безпека територіальної громади" розуміється захищеність її фінансових інтересів, яка досягається шляхом стабільного та повноцінного фінансового забезпечення потреб її функціонування й розвитку [6, с. 106]. Фінансова складова економічної безпеки громади впливає та відчуває вплив від фінансової безпеки домогосподарств і суб'єктів господарювання, розташованих на території цієї громади. Умови забезпечення достатнього рівня фінансової безпеки територіальної громади виробив О.Д. Рожко [9].

З фінансовою складовою часто ототожнюють бюджетну складову економічної безпеки територіальної громади, яка характеризується як стан забезпечення платоспроможності з урахуванням балансу доходів і видатків місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів, зокрема на це спирається С.Я. Бугіль [10, с. 57].

Г.В. Возняк [11] вважає, що сутність бюджетної безпеки розкривається здатністю органів влади чи місцевого самоврядування забезпечувати стійкість фінансово-економічних систем, максимальний ступінь збалансованості місцевих бюджетів, нейтралізувати дію зовнішніх та внутрішніх загроз, запобігати нерациональному розподілу і використанню бюджетних коштів у цілях забезпечення сталого поступу територій [11, с. 104].

На нашу думку, проблематику визначення складових економічної безпеки територіальних громад не можна вважати повністю розробленою. Спираючись на вищезазначені дослідження та специфіку життєдіяльності територіальної громади, виділимо основні складові її економічної безпеки (рис. 2).

Неодноразово в науковому середовищі підкреслюється зв'язок між поняттями "безпека" та "сталий розвиток".

25 вересня 2015 року в Нью-Йорку відбувся історичний Саміт ООН, за результатами якого ухвалено Резолюцію "Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року" і 17 Цілей сталого розвитку [14]. Україна також долучилась до глобального процесу. У вересні 2017 року побачила світ Національна доповідь "Цілі сталого розвитку: Україна" [15] з урахуванням специфіки національного розвитку, а 30 вересня 2019 року Президент України підписав Указ "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" [16]. Відтак сталий розвиток — єдиний можливий шлях для розвитку економіки, громадянського суспільства і держави в напрямі зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини.

Заслужовує на увагу твердження О. Матвеевої [17], що під сталим розвитком потрібно розуміти безпеку

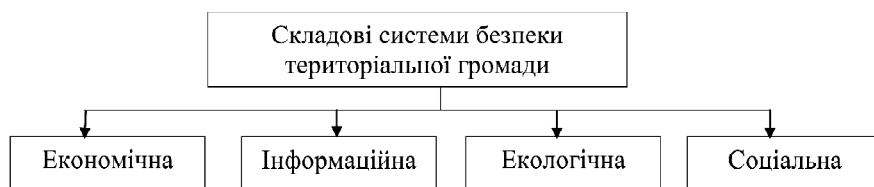

Рис. 1. Система безпеки рівня територіальної громади

будь-якого розвитку, досягнення якої уявляється можливим лише шляхом оптимізації процесів розвитку сучасного суспільства та узгодження їх із його природно-історичними й геополітичними закономірностями функціонування [17, с. 229].

Оскільки сталий розвиток територіальної громади потребує не лише її ефективного функціонування, але й гарантування економічної безпеки, це дозволяє імплементувати забезпечення останньої у систему стратегічного управління громадою. Сьогодні більшість об'єднаних територіальних громад працює над формуванням та реалізацією стратегій місцевого розвитку. У цьому процесі життєво важливою є роль органів місцевої влади, їхня спроможність зосереджуватися не на короткострокових результатах, а стратегічно планувати та реалізовувати рішення, які забезпечать збалансованість економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку на довгострокову перспективу.

Досягнення однієї з найважливіших, на нашу думку, Цілей сталого розвитку 11 — Сталий розвиток міст і громад [15] вимагає стратегування місцевого розвитку із формуванням та реалізацією концепції економічної безпеки територіальної громади, яка включає складові: ресурсно-фінансову, бюджетну, кадрову, інвестиційно-інноваційну (рис. 3).

Важливим елементом системи сталого розвитку територіальної громади є механізм управління, за допомогою якого забезпечується досягнення стратегічних цілей та вирішення поставлених завдань з гарантуванням економічної безпеки громади. Суб'єктом і об'єктом управління є територіальна громада [18, с. 88]. Реалізуючи стратегію розвитку територіальної громади варто враховувати вплив цих територіальних трансформацій на скла-

Рис. 2. Основні складові економічної безпеки територіальної громади

Рис. 3. Економічна безпека територіальної громади в системі забезпечення її сталого розвитку

дові економічної безпеки. Водночас систематично проводити діагностику рівня економічної безпеки територіальної громади в умовах дії загроз внутрішнього і зовнішнього середовища. Що стосується першого напрямку, то враховуючи цілі сталого розвитку, необхідно визначити кількісні та якісні показники впливу реалізації стратегії розвитку на складові економічної безпеки. На думку А. Мельник [19], найбільш об'єктивним кількісним індикатором результативності впливу на економічну безпеку територіальної громади є приріст частки доходів місцевого бюджету за рахунок власних джерел в загальній сумі доходів місцевого бюджету, водночас якісним індикатором є загроза недостатності ресурсів для утримання переданих до територіальних громад об'єктів [19, с. 46].

Щодо загроз внутрішнього і зовнішнього середовища, то вони визначаються кожною громадою під час проведення SWOT та PESTLE-аналізу у стратегічному плануванні.

Оцінюючи ситуацію в територіальній громаді за схемою "цілі сталого розвитку — стратегічний напрям — рівень економічної безпеки", органи місцевого самоврядування приймають та реалізують управлінські рішення, систематично проводячи моніторинг результативності їх виконання та коригуючи їх з урахуванням можливої трансформації існуючих та появи нових небезпек і загроз для життєдіяльності територіальної громади та економічної безпеки в найближчій та віддаленій перспективі.

Тому органам місцевого самоврядування, починаючи роботу над Концепцією економічної безпеки територіальної громади як елементу забезпечення її сталого розвитку, доцільно орієнтуватися на такий алгоритм дій:

1. Усвідомлення унікальності. Виклики та загрози для економічної безпеки територіальної громади, для кожної громади є унікальними.

2. Обрання пріоритетних Цілей сталого розвитку для своєї територіальної громади. Спрямовування на їх досягнення методів забезпечення економічної безпеки громади.

3. Орієнтованість на потреби громади. Концепція економічної безпеки має задовольняти запити членів громади та її гостей і мінімізувати реальні ризики/загрози, які існують у громаді.

4. Системність. Забезпечення високого рівня економічної безпеки в територіальній громаді — це системна робота щодо управління комплексом змін, а не окремий короткостроковий проект.

5. Залученість. Важливо, щоб до процесу розробки Стратегії місцевого розвитку та Концепції економічної безпеки, реалізації та моніторингу результатів втілення максимально долучалися всі значущі суб'єкти (стейкхолдери) у цій сфері.

6. Синхронізація та координація. Передбачає узгодження спільного бачення формування економічної безпеки в громаді та координацію дій суб'єктів, які мають вплив на громаду.

7. Звітність та поширення інформації.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Отже, в сучасних умовах перед територіальними громадами постає проблема забезпечення власної економічної безпеки. Хоча політики та науковці обговорюють економічну безпеку країни загалом, все ж таки вона залежить від того, що відбувається на місцевому рівні. Забезпечення економічної безпеки територіальної громади гарантуватиме зміцнення економічного потенціалу кожної територіальної громади, створення середовища, сприятливого для бізнесу та залучення інвестицій, тобто підвищення конкурентоспроможності територіальної громади, що призведе до довгострокового зростання та сталого розвитку території.

Перспективою подальших розвідок є дослідження прикладних аспектів застосування в системі стратегічного управління територіальною громадою методів, засобів та інструментів економічної безпеки, що дозволить виявити бар'єри імплементації безпекозабезпечуючих заходів.

Література:

1. Про Національну безпеку України. Закон України від 15 серпня 2020 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію

національної безпеки України". Указ Президента України № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/>

3. Тимечко І. Територіальна громада у транскордонному просторі: чинники, закономірності, пріоритет розвитку: монографія. Львів: "ДУ Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України". 2019. 444 с.

4. Дічек О.І. Економічна безпека регіонів — складова системи національної безпеки. Вчені записки Університету "КРОК". 2013. Вип. 33. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>

5. Повзун Д.І. Економічна безпека регіону як складова національної безпеки України. Економіка та держава. 2020. № 8. С. 89—94.

6. Бак Н.А. Фінансова безпека територіальних громад в Україні: сутність, структурні складові, загрози. Світ фінансів. 2019. № 1 (58). С. 98—110.

7. Залізко В.Д. Економічна безпека сільських територій: сутність поняття, структура, функції. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 49—56.

8. Білик Р.Р. Забезпечення економічної безпеки на рівні територіальної громади: принципи, підходи, критерії. Економіка. Управління. Інновації. 2015. Вип. № 3 (15). URL: https://www.irbis-nbuv.gov.ua

9. Рожко О.Д. Грошово-кредитна безпека України та шляхи її забезпечення. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2017. № 2 (24). URL: https://www.irbis-nbuv.gov.ua

10. Бугіль С.Я. Фінансова стійкість та безпека місцевих бюджетів в умовах обмеженості фінансових ресурсів. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. URL: https://www.irbis-nbuv.gov.ua

11. Возняк Г.В. До питання бюджетної безпеки регіонів і громад України в умовах нестабільної економіки. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю. 21 січня 2021 р. Полтава: НУПП. 2021. 135 с. URL: <https://nupp.edu.ua>

12. Бабець І.Г. Економічна безпека сільських територій в умовах інтеррегіонального співробітництва України. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2017. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>

13. Іванишин В.В., Стельмащук А.М. Інституційно-інноваційний розвиток сільських територій та громад як стратегічний пріоритет економічної безпеки держави і конвергенції її до стандартів ЄС. Інноваційна економіка. 2019. № 5—6. С. 5—14. URL: <http://inneco.org>

14. Sustainable development goals. URL: <https://www.un.org/>

15. Цілі Сталого розвитку: Україна. Національна доповідь 2017. URL: <http://www.un.org.ua/>

16. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України № 722/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/>

17. Матвеева О. Імперативи сталого розвитку територіальних громад та його загальнотеоретичні засади. Ефективність державного управління. 2017. Вип. 1 (50). Ч. 2. С. 224—232. URL: <http://www.lvivacademy.com>

18. Мокій А.І., Дацко О.І. Територіальна громада в системі економічної безпеки держави. Стратегічні пріоритети. 2015. № 1 (34). С. 83—89.

19. Мельник А. Сучасні виклики регіонального розвитку: загрози економічній безпеці. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2017. № 1. С. 39—51.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine "On the National Security of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (Accessed 05 Jun 2021).

2. President of Ukraine (2020), Decree "On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of September 14, 2020 "On the National Security Strategy of

Ukraine", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (Accessed 05 Jun 2021).

3. Tymechko, I. (2019), Terytorial'na hromada u transkordonnomu prostori: chynnyky, zakonmironosti, priorytet rozvytku [Territorial community in cross-border space: factors, patterns, priority of development], DU Instytut rehional'nykh doslidzhen' imeni M.I. Dolishn'oho NAN Ukrainy, L'viv, Ukraine.

4. Dichek, O.I. (2013), "Economic security of regions - a component of the national security system", Vcheni zapysky Universytetu "KROK", vol. 33, pp. 24—33.

5. Povzun, D.I. (2020), "Economic security of the region as a component of national security of Ukraine", Ekonomika ta derzhava, vol. 8, pp. 89—94.

6. Bak, N.A. (2019), "Financial security of territorial communities in Ukraine: essence, structural components, threats", World of finance, vol. 1 (58), pp. 98—110.

7. Zalizko, V.D. (2013), "Economic security of rural areas: the essence of the concept, structure, functions", Naukovy visnyk L'vivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav, vol. 1, pp. 49—56.

8. Bilyk, R.R. (2015), "Ensuring economic security at the level of the territorial community: principles, approaches, criteria", Economy. Management. Innovation, vol. 3 (15), pp. 26—34.

9. Rozhko, O.D. (2017), "Monetary security of Ukraine and ways to ensure it", International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences", vol. 2(24), pp. 57—59.

10. Buhil', S.Ya. (2016), "Financial stability and security of local budgets in conditions of limited financial resources", Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy, vol. 1, pp. 55—60.

11. Vozniak, H.V. (2021), "On the issue of budget security of regions and communities of Ukraine in an unstable economy". Materialy VI Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu. Ekonomichna bezpeka: derzhava, rehion, pidpriemstvo [Proceedings of the VI All-Ukrainian scientific-practical Internet conference with international participation. Economic security: state, region, enterprise], National University "Poltava Polytechnic", Poltava, Ukraine, 21 jan, available at: <https://nupp.edu.ua> (Accessed 05 Jun 2021).

12. Babets', I.H. (2017), "Economic security of rural areas in the conditions of interregional cooperation of Ukraine", Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy, vol. 4 (126), pp. 73—77.

13. Ivanyshyn, V.V. and Stel'maschuk, A.M. (2019), "Institutional and innovative development of rural areas and communities as a strategic priority of economic security of the state and its convergence to EU standards", Innovative economy, vol. 5—6, pp. 5—14.

14. The official site of UN (2017), "Sustainable development goals", available at: <https://www.un.org/> (Accessed 05 Jun 2021).

15. The official site of UN (2017), "Sustainable Development Goals: Ukraine. National report 2017", available at: <https://www.un.org/> (Accessed 05 Jun 2021).

16. President of Ukraine (2019), Decree "On the Goals of sustainable development of Ukraine for the period up to 2030", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (Accessed 05 Jun 2021).

17. Matveieva, O. (2017), "Imperatives of sustainable development of territorial communities and its general theoretical principles", Efficiency of public administration, vol. 1(50) iss. 2, pp. 224—232.

18. Mokij, A.I. and Datsko, O.I. (2015), "Territorial community in the system of economic security of the state", Strategic Priorities, vol. 1 (34), pp. 83—89.

19. Mel'nyk, A. (2017), "Modern challenges of regional development: threats to economic security", Visnyk Ternopil's'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu, vol. 1, pp. 39—51.

Стаття надійшла до редакції 14.06.2021 р.